

Przykładowe zestawy egzaminacyjne ilustrują stopień złożoności zadań i pytań testowych. Wskazane w zadaniach rozwiązania są rozwiązaniami wyłącznie ramowymi. Rozwiązania – co do zasady – powinny uwzględniać założenia podane w zadaniu, jednak mogą być one przez kandydata dookreślone lub skomentowane, jeśli uzna taką potrzebę.

Na dzień egzaminu obowiązujący jest zakres wiedzy aktualnej, odpowiadającej zagadnieniom wyspecyfikowanym dla danego egzaminu w obowiązującej uchwale Krajowej Rady Biegłych Rewidentów. Przygotowując się do egzaminów, publikowane zadania należy więc wykorzystywać odpowiednio, pamiętając jednocześnie o tym, że nie wyczerpują one bogatej literatury przedmiotu.

ROZWIĄZANIA WZORCOWE

BLOK TEMATYCZNY I

Pytania testowe

- Segmentem rachunku zysków i strat, który odzwierciedla wyłącznie wynik zasadniczej działalności jednostki gospodarczej jest:
 - wynik ze sprzedaży,**
 - wynik brutto,
 - wynik z działalności operacyjnej.
- Odpisy aktualizujące zwiększające wartość aktywów niefinansowych należy ująć w księgach rachunkowych jako:
 - pozostałe przychody operacyjne,**
 - przychody finansowe,
 - przychody podstawowej (zasadniczej) działalności operacyjnej.
- Wynik ze sprzedaży środków trwałych uwzględniony będzie w segmencie:
 - podstawowej (zasadniczej) działalności operacyjnej,
 - pozostałej działalności operacyjnej,**
 - działalności finansowej.
- W rachunku zysków i strat wynik z działalności operacyjnej skorygowany o przychody i koszty finansowe nosi nazwę:
 - wyniku z działalności gospodarczej,
 - wyniku z działalności finansowej,
 - wyniku brutto.**
- Do pozostałych kosztów operacyjnych zalicza się:
 - odpis amortyzacyjny środków trwałych,
 - zapłacone kontrahentowi kary za niedotrzymanie terminu dostawy produktów,**
 - zapłacone kontrahentowi odsetki karne.
- Otrzymana darowizna środków trwałych stanowi:
 - pozostały przychód operacyjny,**
 - przychód ze sprzedaży środków trwałych,
 - przychód z podstawowej (zasadniczej) działalności operacyjnej.
- Jednostka może zmienić rozwiązania przyjęte w polityce rachunkowości:
 - ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego, bez względu na datę podjęcia decyzji,**
 - ze skutkiem od pierwszego dnia miesiąca, pod warunkiem zatwierdzenia zmian przez kierownika jednostki,
 - w każdym momencie, pod warunkiem zatwierdzenia zmian przez kierownika jednostki.
- Jeśli kierownikiem jednostki jest organ wieloosobowy to odpowiedzialność za wykonanie obowiązku w zakresie rachunkowości ponoszą:
 - wszyscy członkowie tego organu,
 - wszyscy członkowie tego organu, jeśli nie została wskazana osoba odpowiedzialna,**
 - tylko prezes zarządu.
- Zasada współmierności polega m.in. na:
 - zaliczaniu do kosztów pośrednich danego okresu tylko tych kosztów, które zostały poniesione w wyniku rzeczywistego rozliczenia operacji ich dotyczących w danym okresie,
 - stosowaniu w danej jednostce w sposób ciągły jednakowych zasad grupowania operacji gospodarczych i ustalania wyniku finansowego,
 - ujmowaniu w rachunkowości kosztów bezpośrednich uzyskania przychodów w tym samym okresie, w którym zostały ujęte odpowiadające im przychody.**
- Zasada periodyzacji polega na:
 - wyróżnianiu w działalności gospodarczej jednostki stałych, powtarzających się odcinków czasu,**
 - zachowaniu rozwagi przy dokonywaniu wyceny poszczególnych składników majątku,
 - ustaleniu zasad (polityki) rachunkowości, mających zastosowanie w każdym okresie obrotowym.

11. MSSF (MSR) zawierają między innymi:
 - a) zasady udokumentowania transakcji gospodarczych wynikających z opisywanego zagadnienia,
 - b) zasady wyceny operacji gospodarczych wynikających z opisywanego zagadnienia,**
 - c) zasady ujęcia księgowego poszczególnych operacji gospodarczych związanych z opisywanym zagadnieniem.
12. Jeżeli operacja gospodarcza dotyczy dwóch składników figurujących po tej samej stronie bilansu, to znaczy dotyczy dwóch składników aktywów albo dwóch składników pasywów, to zwiększenie jednego z nich spowoduje:
 - a) zmniejszenie sumy bilansowej,
 - b) zwiększenie sumy bilansowej,
 - c) brak wpływu na sumę bilansową.**
13. Jeżeli operacja gospodarcza dotyczy jednego składnika aktywów i jednego składnika pasywów, to:
 - a) zwiększenie składnika aktywów powoduje jednoczesny wzrost składnika pasywów oraz zwiększenie sumy bilansowej,**
 - b) zmniejszenie składnika aktywów powoduje jednoczesny wzrost składnika pasywów oraz zwiększenie sumy bilansowej,
 - c) tylko w niektórych przypadkach powoduje zwiększenie składnika aktywów i jednoczesny wzrost składnika pasywów oraz zmniejszenie sumy bilansowej.
14. Do zobowiązań krótkoterminowych zalicza się:
 - a) zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania tylko w tej części, dla których termin wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego,
 - b) zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne,
 - c) ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub tę część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.**
15. Za opracowanie polityki rachunkowości jednostki odpowiada:
 - a) główny księgowy,
 - b) kierownik jednostki,**
 - c) dyrektor finansowy.
16. W zakresie dokumentacji systemu przetwarzania danych księgowych należy określić:
 - a) metody zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania,**
 - b) metody inwentaryzacji rzeczowych składników majątkowych,
 - c) metody amortyzacji środków trwałych.
17. W przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera:
 - a) jednostka nie musi prowadzić dziennika,
 - b) należy sporządzić wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych,**
 - c) należy posiadać specyfikację sprzętu komputerowego (komputery, serwery), przy pomocy którego prowadzone są księgi rachunkowe.
18. Odpisy aktualizujące wartość zapasów wynikające z wyceny według cen sprzedaży netto zwiększają:
 - a) pozostałe koszty operacyjne,**
 - b) koszty finansowe,
 - c) koszty działalności.
19. Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat składa się:
 - a) wyłącznie z części bieżącej,
 - b) z części bieżącej i odroczonej,**
 - c) z części bieżącej skorygowanej o wpłacone zaliczki w ciągu roku z tego tytułu.
20. Naliczone a niezapłacone odsetki budżetowe wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji:
 - a) koszty finansowe,**
 - b) pozostałe koszty operacyjne,
 - c) odsetek budżetowych niezapłaconych nie wykazuje się w tym sprawozdaniu.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1 (za 15 punktów)

Założenia:

W związku z rozpoczęciem prowadzenia ksiąg rachunkowych, jednostka gospodarcza „Alfa” prowadząca działalność produkcyjno-handlową dokonała spisu inwentarza. Inwentarz jednostki na 1 stycznia 2015 roku obejmował następujące elementy:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość (zł)
1.	Udzielona firmie X pożyczka (spłata ma nastąpić w całości za 14 miesięcy)	5 000
2.	Nabyte akcje obcych jednostek przeznaczone do sprzedaży w najbliższym czasie	20 000
3.	Grunty wykorzystywane w prowadzonej działalności	120 000
4.	Kapitał zakładowy	300 000
5.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, w tym połowa o terminie wymagalności 18 miesięcy	24 000
6.	Nabyta działka w centrum miasta niewykorzystywana przez jednostkę do bieżącej działalności gospodarczej	140 000
7.	Środki pieniężne na rachunku bankowym	65 000
8.	Zaległe podatki do zapłacenia	18 000
9.	Kwoty należne od odbiorców, w tym połowa o terminie wymagalności 18 miesięcy	8 000
10.	Surowce wykorzystywane do produkcji	13 000
11.	Budowany we własnym zakresie budynek magazynu	26 000
12.	Wartość wyprodukowanych wyrobów gotowych znajdujących się w magazynie	20 000
13.	Kapitał zapasowy	135 000
14.	Nowo nabyta licencja odnośnie wytwarzanych produktów	7 000
15.	Budynki wykorzystywane do prowadzonej działalności	70 000
16.	Zaciągnięta pożyczka, w tym połowa przypada do spłaty w ciągu najbliższych 12 miesięcy	42 000
17.	Środki transportowe wykorzystywane przez jednostkę	60 000
18.	Należności od ubezpieczyciela wymagalne po upływie 16 miesięcy	5 000
19.	Wynik finansowy netto
20.	Wartość umorzenia środków trwałych wykorzystywanych przez jednostkę	53 000

Dyspozycje:

Na podstawie spisu inwentarza należy sporządzić uproszczony bilans otwarcia jednostki gospodarczej (wykazując wyłącznie pozycje oznaczone w załączniku nr 1 ustawy o rachunkowości literami i cyframi rzymskimi). Posługując się metodą bilansową, należy obliczyć brakującą w wykazie wartość wyniku finansowego netto.

Rozwiązanie wzorcowe:

Bilans jednostki gospodarczej „Alfa” na dzień 01.01.2015 roku

(za 12 punktów)

Aktywa		Pasywa	
Wyszczególnienie	Wartość (zł)	Wyszczególnienie	Wartość (zł)
A. Aktywa trwale	380 000	A. Kapitał własny	422 000
I. Wartości niematerialne i prawne	7 000	I. Kapitał zakładowy	300 000
II. Rzeczowe aktywa trwale	223 000	II. Kapitał zapasowy	135 000
III. Należności długoterminowe	5 000	III. Wynik finansowy netto	- 13 000
IV. Inwestycje długoterminowe	145 000	B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	84 000
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	-	I. Rezerwy na zobowiązania	-
B. Aktywa obrotowe	126 000	II. Zobowiązania długoterminowe	21 000
I. Zapasy	33 000	III. Zobowiązania krótkoterminowe	63 000
II. Należności krótkoterminowe	8 000	IV. Rozliczenia międzyokresowe	-
III. Inwestycje krótkoterminowe	85 000		
IV. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	-		
Aktywa razem	506 000	Pasywa razem	506 000

Ustalenie wyniku netto: (za 3 punkty)

Kapitał własny = 506.000 – 84.000 = 422.000

422.000 – 300.000 – 135.000 = - **13.000 strata netto**

1 Teoria i zasady rachunkowości

Zadanie 2 (za 15 punktów)

Założenia:

W jednostce gospodarczej, prowadzącej dwa układy kosztów (rodzajowy i funkcjonalny), wybrane informacje dotyczące stanów początkowych i końcowych niektórych kont przedstawiają się następująco (dane w zł):

	Sp	Sk
Materiały	10.000	6.000
Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów Dt	1.000	600
Produkcja podstawowa	4.000	4.500
Produkty gotowe	16.000	15.000
Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów Ct	1.000	700
Rozliczenia międzyokresowe kosztów – czynne	10.000	12.000
Rozliczenia międzyokresowe kosztów – bierne	4.000	5.100

Ponadto:

Przychody netto ze sprzedaży produktów wynoszą 200.000 zł, koszty według rodzaju 200.300 zł, pozostałe przychody operacyjne 5.000 zł, pozostałe koszty operacyjne 1.700 zł, a koszty finansowe 600 zł.

Dyspozycje:

- 1) Ustalić kwotę i charakter zmiany stanu produktów (zwiększenie, zmniejszenie), podając elementy ją kształtujące w poniższej tabeli (**12 punktów**).
- 2) Obliczyć wynik ze sprzedaży produktów (**3 punkty**).

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1) (za 12 punktów)

	Sp	Sk	Zmiana
Produkcja podstawowa (produkcja w toku)	4.000	4.500	+ 500
Produkty gotowe	16.000	15.000	- 1.000
Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów Ct	1.000	700	+ 300
Rozliczenia międzyokresowe kosztów – czynne	10.000	12.000	+ 2.000
Rozliczenia międzyokresowe kosztów – bierne	4.000	5.100	- 1.100
Zmiana stanu produktów charakter zmiany: zwiększenie	X	X	700

Ad 2) (za 3 punkty)

Zysk ze sprzedaży = $200.000 + 700 - 200.300 = 400$

BLOK TEMATYCZNY II

Pytania testowe

- Obligatoryjnym elementem każdego zapisu księgowego jest:
 - wskazanie kont księgowych, których zapis dotyczy,**
 - wskazanie pozycji dziennika, pod którą odnotowany został dokument, będący podstawą dokonanego zapisu,
 - podpis osoby wystawiającej dokument księgowy, będący podstawą zapisu.
- Jedną z podstawowych cech zapisu księgowego jest:
 - możliwość wskazania na jego podstawie pozycji bilansowych lub wynikowych, w których będą odzwierciedlone efekty przeprowadzonych operacji gospodarczych,
 - możliwość bieżącego ustalenia stanu aktywów i pasywów,
 - możliwość szczegółowej identyfikacji dowodu, na podstawie którego zapis został dokonany.**
- Zapisy w dzienniku:
 - są ujmowane w porządku chronologicznym,**
 - są prezentowane w ujęciu systematycznym,
 - są uszczegółowieniem zapisów w księdze głównej.
- Przy prowadzeniu ksiąg komputerowo, poszczególne zapisy księgowe w dzienniku powinny umożliwić:
 - identyfikację osoby, odpowiedzialnej za treść zapisu,**
 - uzyskanie informacji tylko dotyczących dokładnej godziny i daty fizycznego wprowadzenia zapisu, bez względu na rodzaj oprogramowania,
 - umożliwiać identyfikację tylko tych osób, które nie są zatrudnione na stałe w jednostce.
- Kontrolę polegającą na ustaleniu, czy dany dowód księgowy posiada wszystkie cechy formalne pełnoprawnego, legalnego dokumentu - w świetle przepisów prawnych nazywamy:
 - kontrolą merytoryczną,
 - kontrolą formalną,**
 - kontrolą rachunkową.
- Sprawną organizację obiegu dowodów księgowych zapewnia:
 - polityka rachunkowości,
 - schemat organizacyjny jednostki,
 - instrukcja obiegu dokumentów.**
- Konto korygujące, prowadzone do konta aktywów, wykazuje saldo Wn. Dla poprawnego sporządzenia bilansu będzie ono:
 - dodane do salda konta głównego,**
 - odjęte od salda konta głównego,
 - zaprezentowane w odrębnej pozycji bilansu.
- Przykładem konta pozabilansowego jest konto:
 - Środki trwale w likwidacji,**
 - Środki trwale w budowie,
 - Środki pieniężne w drodze.
- Jedną z podstawowych cech konta księgowego jest:
 - możliwość ustalenia w dowolnym momencie stanu konta (saldo),**
 - nazwa konta, wynikająca z załącznika do ustawy o rachunkowości,
 - znormalizowana postać zewnętrzna.
- Konto „Wynik finansowy”:
 - jak każde konto pasywów wykazuje saldo Ma (Ct) lub brak salda,
 - nigdy nie wykazuje salda,
 - wykazuje saldo Winien (Dt) lub Ma (Ct) lub brak salda.**

11. Kwalifikowanie dowodów do księgowania to:
 - a) segregowanie dowodów,
 - b) **dekretowanie dowodów,**
 - c) sprawdzanie dowodów.
12. Jeżeli jedną operację dokumentuje więcej niż jeden dowód księgowy to sposób postępowania z tymi dowodami i wybór dowodu będącego podstawą zapisu w księgach rachunkowych ustala:
 - a) **kierownik jednostki,**
 - b) pracownik przyjmujący oba dokumenty,
 - c) kierownik komórki kontroli wewnętrznej.
13. W świetle ustawy o rachunkowości posiadanie instrukcji obiegu dowodów księgowych jest:
 - a) obowiązkowe,
 - b) **nieobowiązkowe,**
 - c) obowiązkowe, w przypadku jednostek, których sprawozdania finansowe podlegają badaniu i ogłaszaniu.
14. Wyodrębnienie w strukturze organizacyjnej jednostki komórki lub stanowiska kontrolnego, wykonującego czynności kontroli wewnętrznej to przejaw kontroli:
 - a) funkcjonalnej,
 - b) **instytucjonalnej,**
 - c) zewnętrznej.
15. W przypadku kont bilansowych aktywów:
 - a) **obroty strony Winien (Dt) powinny być większe lub równe obrotom strony Ma (Ct),**
 - b) obroty strony Winien (Dt) powinny być mniejsze lub równe obrotom strony Ma (Ct),
 - c) obroty obu stron zawsze powinny wykazywać tę samą wartość, co wynika z metody równowagi bilansowej.
16. Konta wynikowe kosztów:
 - a) otwierane są saldem początkowym Winien (Dt),
 - b) **nie wykazują salda początkowego,**
 - c) wykazują wyłącznie saldo końcowe.
17. Na koncie pasywów, po stronie Ma, księguje się:
 - a) **zwiększenie wartości zobowiązań,**
 - b) zmniejszenie wartości zobowiązań,
 - c) zmniejszenie wartości kapitału własnego.
18. Na koncie aktywów, po stronie Wn księguje się:
 - a) zmniejszenie wartości kapitału własnego,
 - b) zwiększenie wartości zobowiązań,
 - c) **zwiększenie wartości aktywów.**
19. Konto „Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów” jest kontem:
 - a) analitycznym do konta Materiały,
 - b) **korygującym do konta Materiały,**
 - c) pozabilansowym.
20. Jeżeli konto „Inne rozrachunki z pracownikami ” wykazuje dwa salda (Wn i Ma), to są one:
 - a) kompensowane i prezentowane w jednej pozycji bilansu jako należności lub zobowiązania,
 - b) **prezentowane w odrębnych pozycjach bilansu jako należności i zobowiązania,**
 - c) konto „Inne rozrachunki z pracownikami ” nie może nigdy wykazywać równocześnie dwóch sald, wykazuje jedynie saldo Wn pokazujące należności od pracowników z tytułu nierozliczonych zaliczek.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1 (za 20 punktów)

Założenia:

W przedsiębiorstwie produkcyjnym na 1 maja 2015 roku stan wyrobów gotowych (łodówki turystyczne) wynosi 2 000 szt. Wartość tych wyrobów gotowych określona według rzeczywistego kosztu wytworzenia wynosi 600 000 zł. Na potrzeby bieżącej ewidencji przedsiębiorstwo produkcyjne wykorzystuje cenę ewidencyjną (planowany koszt wytworzenia) wynoszący 310 zł/szt. Cena sprzedaży netto produkowanych łodówek wynosi 400 zł/szt.

Przedsiębiorstwo produkcyjne jest podatnikiem podatku VAT, wytwarzane produkty objęte są 23% stawką VAT. Ewidencję kosztów prowadzi jednocześnie w układzie rodzajowym i funkcjonalnym. Wynik finansowy ustalany jest zgodnie z wariantem kalkulacyjnym.

W maju 2015 roku miały miejsce następujące operacje gospodarcze wymienione w poniższej tabeli:

Dyspozycje:

- Biorąc pod uwagę stany początkowe i podane w tabeli operacje gospodarcze należy obliczyć i wpisać do tabeli wartość każdej operacji oraz jej dekretację. Podając dekretację operacji należy wpisać w odpowiednie kolumny tabeli **powszechnie stosowane nazwy kont (a nie symbole) (17 punktów)**.
- Obliczyć wynik ze sprzedaży podając składające się na niego elementy przychodów i kosztów (3 punkty).

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1. (za 17 punktów)

Data	Treść operacji gospodarczych	Wartość (zł)	Dekretacja	
			Nazwa konta strona Wn (Dt)	Nazwa konta strona Ma (Ct)
6.05	(F-ra) Wystawiono fakturę VAT za sprzedane odbiorcy produkty (200 szt.)	98.400 80.000 18.400	Rozrachunki z odbiorcami (98 400)	Przychody ze sprzedaży produktów (80 000) Rozrachunki z tytułu VAT (18 400)
6.05	(Wz) Wysłano z magazynu wyroby odbiorcy zgodnie z zamówieniem (200 szt.)	62 000	Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	Wyroby gotowe
15.05	(Pz) Odbiorca zwrócił 10 łodówek z uwagi na ich wady (reklamację uznano za słuszną i przyjęto wyroby do magazynu)	3 100	Wyroby gotowe	Koszt wytworzenia sprzedanych wyrobów
15.05	(F-a) Wystawiono fakturę korygującą w związku z powyższym zwrotem produktów	4.920 4.000 920	Przychody ze sprzedaży produktów (4 000) Rozrachunki z tytułu VAT (920)	Rozrachunki z odbiorcami (4 920)
24.05	(F-ra) Otrzymano fakturę VAT od firmy przewozowej za transport sprzedanych wyrobów: wartość netto usługi 300 zł VAT (23%)	369 300 69	Usługi obce (300) Rozrachunki z tytułu VAT (69) Koszty sprzedaży (300)	Rozrachunki z dostawcami (369) Rozliczenie kosztów (300)
28.05	(Wb) Odbiorca wpłacił należną sumę za otrzymane produkty	93 480	Rachunek bieżący	Rozrachunki z odbiorcami
30.05	(Pk) Rozliczono odchylenia od planowanego kosztu wytworzenia – odchylenia przypadające na sprzedane wyroby	1 900	Odchylenia od cen ewidencyjnych wyrobów gotowych	Koszt wytworzenia sprzedanych produktów

Obliczenie wyniku ze sprzedaży: (za 3 punkty)

Przychody ze sprzedaży produktów	76 000 zł
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	57 000 zł
Koszty sprzedaży	300 zł
Zysk ze sprzedaży	18 700 zł

1 Teoria i zasady rachunkowości

Zadanie 2 (za 20 punktów)

Założenie:

Na dzień 1 grudnia 20XX roku stany początkowe wybranych kont rozrachunkowych są następujące:

- 200 – Rozrachunki z odbiorcami Wn 8 000 zł
- 210 – Rozrachunki z dostawcami Ma 10 300 zł

Inne wybrane konta z Zakładowego Planu Kont są następujące:

- 130 – Rachunek bieżący
- 135 – Inne rachunki bankowe
- 140 – Inne środki pieniężne
- 250 – Zobowiązania wekslowe
- 300 – Rozliczenie zakupu materiałów
- 310 – Materiały
- 550 – Koszty zarządu
- 700 – Przychody ze sprzedaży produktów
- 701 – Koszt wytworzenia sprzedanych produktów
- 750 – Przychody finansowe
- 751 – Koszty finansowe
- 760 – Pozostałe przychody operacyjne
- 761 – Pozostałe koszty operacyjne
- 860 – Wynik finansowy

Dyspozycje:

1. W podanej niżej tabeli dokonać dekretacji operacji gospodarczych, które miały miejsce w grudniu 20XX roku, wpisując w odpowiednie kolumny symbole kont (**18 punktów**)
2. Po zaksięgowaniu operacji obliczyć i wpisać w odpowiednie miejsce w kolejnej tabeli wartość bilansową należności od odbiorców oraz zobowiązań wobec dostawców ustaloną na 31 grudnia 20XX roku (**2 punkty**).

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1. (za 18 punktów)

Lp.	Treść operacji gospodarczej	Dekretacja	
		Symbol konta – strona Wn (Dt)	Symbol konta – strona Ma (Ct)
1.	Otrzymano fakturę od dostawcy zagranicznego za zakupione materiały w kwocie 2 400 zł (po przeliczeniu wg odpowiedniego kursu)	300	210
2.	Spisano umorzone zobowiązanie w kwocie 2 800 zł	210	760
3.	Dokonano kompensaty należności i zobowiązań krajowych w odniesieniu do tego samego kontrahenta: – kwota należności wynosi 1 300 zł, kwota zobowiązań 1 100 zł; dokonano ostatecznego rozliczenia z kontrahentem przelewem bankowym (WB)	210 (1100 zł) 130 (200 zł)	200 (1100 zł) 200 (200 zł)
4.	Otrzymano wyciąg bankowy potwierdzający częściowe wykorzystanie akredytywy na rzecz dostawcy krajowego w kwocie 2 000 zł	210	135
5.	Otrzymano weksel od odbiorcy Z na kwotę 2 500 zł jako forma spłaty należności o wartości 2 400 zł	140 (2500 zł)	200 (2400 zł) 750 (100 zł)
6.	Otrzymano wyciąg bankowy stwierdzający wpływ należności w kwocie 650 zł	130	200
7.	Umorzono należność od odbiorcy B na kwotę 200 zł	761	200
8.	Naliczono odsetki za zwłokę w zapłacie odbiorcy krajowemu A w kwocie 100 zł	200	750
9.	Na dzień bilansowy dokonano wyceny zobowiązań wobec kontrahenta zagranicznego (patrz operacja 1). Wartość zobowiązania na dzień bilansowy wynosi 2 150 zł ustalić i zaksięgować różnice kursowe 250 zł	210 (250 zł)	750 (250 zł)

Ad 2. (za 2 punkty)

Bilansowa wartość należności od odbiorców	3 550 zł
Bilansowa wartość zobowiązań wobec dostawców	6 550 zł

Zadanie 3

(za 20 punktów)

Założenia:

Jednostka gospodarcza dokonała zakupu i przyjęcia do używania środka trwałego w dniu 15.07.2013 r. o wartości początkowej 72.000 zł. Przyjęty okres ekonomicznej użyteczności określono na 4 lata. Jednostka stosuje metodę liniową amortyzacji i rozpoczyna amortyzację środków trwałych w miesiącu następnym po miesiącu przyjęcia do używania. Środek trwały został sprzedany przez jednostkę w dniu 13.04.2015 za kwotę 42.000 zł (netto bez VAT).

Dyspozycje:

1. Ustalić stawkę amortyzacji dla środka trwałego (3 punkty).
2. Obliczyć kwotę miesięcznej amortyzacji dla środka trwałego (2 punkty).
3. Obliczyć wartość netto środka trwałego na dzień 31. 12. 2013 r. (5 punktów).
4. Ustalić wartość netto środka trwałego, która obciąży koszty w miesiącu jego sprzedaży (5 punktów).
5. Należy podać, w jakiej pozycji/pozycjach analitycznych rachunku zysków i strat sporządzanego w wersji porównawczej zostaną wykazane przychody i koszty związane ze sprzedażą środka trwałego w roku 2015 (5 punktów).

Obliczenia i wyniki ująć w podanej tabeli.

Rozwiązanie wzorcowe:

Lp.	Obliczenia	Wynik obliczenia
1.	Stawka amortyzacyjna $100\% : 4 \text{ lata} = 25\%$	25%
2.	Miesięczna kwota amortyzacji $72.000 \times 25\% : 12 \text{ miesięcy} = 18.000 : 12 \text{ miesięcy} = 1.500 \text{ zł}$	1.500 zł
3.	Wartość netto środka trwałego na 31.12.2013 r. $\text{Wartość początkowa} - \text{Umorzenie za 5 miesięcy} = 72.000 - 1.500 \times 5 = 72.000 - 7.500 = 64.500 \text{ zł}$	64.500 zł
4.	Wartość netto w miesiącu sprzedaży środka trwałego $\text{Wartość początkowa} - \text{Umorzenie za 21 miesięcy (5 z 2013 + 12 z 2014 + 4 z 2015)} = 72.000 - 1.500 \times 21 = 72.000 - 31.500 = 40.500 \text{ zł}$	40.500 zł
5.	Rachunek zysków i strat Pozycja D I – Pozostałe przychody operacyjne – Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych $\text{Wartość wykazana: Przychody} - \text{Koszty} = 42.000 - 40.500 = 1.500$	1.500

BLOK TEMATYCZNY III

Pytania testowe

- Roszczenie wobec pracownika z tytułu zawinionego niedoboru jest ustalane:
 - zawsze w wysokości księgowej niedoboru,
 - zawsze w wartości rynkowej niedoboru,
 - decyzję co do wysokości kwoty obciążającej pracownika podejmuje kierownik jednostki.**
- Kwota niedoborów i nadwyżek podlegająca kompensacie obliczana jest na podstawie:
 - porównania ilości i ceny właściwych dla niedoboru i nadwyżki oraz wyboru mniejszej ilości i niższej ceny,**
 - porównania ilości i ceny właściwej dla niedoboru i nadwyżki oraz wyboru większej ilości i wyższej ceny,
 - porównania ilości i ceny właściwej dla niedoboru i nadwyżki oraz wyboru większej ilości i niższej ceny.
- Przy rozliczaniu nadwyżek i niedoborów inwentaryzacyjnych:
 - można kompensować tylko składniki rzeczowego majątku obrotowego,**
 - należy odrębnie rozliczać wszystkie nadwyżki i niedobory, ze względu za zakaz kompensat,
 - można kompensować nadwyżki i niedobory zawinione i niezawinione,
- Rozliczenia różnic inwentaryzacyjnych należy dokonać:
 - w księgach następnego roku obrotowego, po dacie przeprowadzenia inwentaryzacji,
 - w księgach tego roku obrotowego, na który przypadła termin inwentaryzacji,**
 - pod datą, którą wskaże w swojej decyzji kierownik jednostki, lub w przypadku przeprowadzania badania sprawozdania finansowego, podać datą wskazaną przez biegłego rewidenta.
- Stwierdzone niedobory w stanie rzeczowych składników majątku trwałego wycenia się według:
 - ceny nabycia lub ceny zakupu,
 - ceny nabycia lub kosztu wytworzenia,
 - wartości początkowej pomniejszonej o dotychczasowe odpisy amortyzacyjne.**
- Kierownik jednostki powierzył obowiązki w zakresie rachunkowości Głównemu Księgowemu za jego zgodą. Kto w takiej jednostce odpowiada za przeprowadzenie inwentaryzacji w formie spisu z natury:
 - Główny księgowy,
 - Kierownik jednostki,**
 - Osoba materialnie odpowiedzialna za inwentaryzowane składniki majątkowe.
- Inwentaryzację należności od pracowników na dzień kończący rok obrotowy przeprowadza się metodą:
 - spisu z natury,
 - potwierdzenia salda,
 - porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.**
- Udokumentowaniem przeprowadzenia inwentaryzacji drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników są:
 - arkusze spisowe,
 - otrzymane potwierdzenia salda,
 - sporządzone protokoły.**
- Wybór metody inwentaryzacji aktywów i pasywów:
 - zależy od decyzji kierownika jednostki,
 - jest określony w ustawie o rachunkowości,**
 - zależy od decyzji komisji inwentaryzacyjnej.
- Zestawienie sald wszystkich ksiąg pomocniczych sporządza się:
 - nie rzadziej niż na koniec miesiąca,
 - zawsze przy sporządzaniu sprawozdania finansowego,
 - co najmniej na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych.**

1 Teoria i zasady rachunkowości

11. Ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki kontynuującej działalność powinny nastąpić najpóźniej:
 - a) w ciągu 10 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy,
 - b) do ostatniego dnia pierwszego kwartału,
 - c) **w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy.**
12. Można nie zamykać i nie otwierać ksiąg rachunkowych w przypadku połączenia spółek:
 - a) metodą nabycia, która nie powoduje powstania nowej jednostki,
 - b) **metodą łączenia udziałów, która nie powoduje powstania nowej jednostki,**
 - c) metodą nabycia i łączenia.
13. Księgi rachunkowe są prowadzone na bieżąco, jeżeli zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej za rok obrotowy jest sporządzane:
 - a) nie później niż na dzień bilansowy,
 - b) nie później niż do ostatniego dnia pierwszego kwartału roku następnego,
 - c) **nie później niż do 85 dnia po dniu bilansowym.**
14. Aby uznać księgi rachunkowe za sprawdzalne, to przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera należy zapewnić:
 - a) **kontrolę kompletności zbiorów systemu rachunkowości oraz parametrów przetwarzania danych,**
 - b) kontrolę parametrów przetwarzania danych oraz archiwizację danych,
 - c) kontrolę kompletności zbiorów systemu rachunkowości oraz archiwizację danych.
15. Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych dotyczy w każdym przypadku:
 - a) spółek osobowych,
 - b) **spółek kapitałowych,**
 - c) spółek handlowych.
16. Spółka jawna, w której wspólnikiem jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością:
 - a) może prowadzić księgi rachunkowe,
 - b) musi prowadzić księgi rachunkowe dopiero po przekroczeniu przychodów netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy równowartości w walucie polskiej 1.200.000 euro,
 - c) **musi prowadzić księgi rachunkowe.**
17. Zasada podwójnego zapisu oznacza:
 - a) jednoczesne ujęcie operacji gospodarczej w dzienniku i na kontach księgi głównej,
 - b) jednoczesne ujęcie operacji gospodarczej na kontach księgi głównej i kontach ksiąg pomocniczych,
 - c) **dwustronne i równoważne ujmowanie operacji gospodarczych na kontach księgowych.**
18. Konta księgi głównej porządkują zapisy w ujęciu:
 - a) **systematycznym,**
 - b) funkcjonalnym,
 - c) podmiotowym.
19. Księgi rachunkowe otwiera się na dzień rozpoczęcia działalności, którym jest:
 - a) dzień rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym lub ewidencji działalności gospodarczej,
 - b) **dzień pierwszego zdarzenia wywołującego skutki o charakterze majątkowym lub finansowym,**
 - c) dzień uzgodniony z Naczelnikiem właściwego Urzędu Skarbowego.
20. W przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera stwierdzone błędy w zapisach księgowych poprawia się:
 - a) **przez wprowadzenie do ksiąg rachunkowych dowodu zawierającego korekty błędnych zapisów, dokonywane tylko zapisami dodatnimi albo tylko ujemnymi,**
 - b) odpisami aktualizującymi,
 - c) przez skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu, oraz podpisanie poprawki i umieszczenie daty.

Zadania sytuacyjne

Zadanie 1 (za 20 punktów)

Założenia:

Jednostka gospodarcza, prowadząca ewidencję ilościowo – wartościową materiałów w magazynie według cen zakupu, przeprowadziła na koniec roku obrotowego inwentaryzację. Wyniki spisu z natury przedstawia poniższe zestawienie.

L.P.	Material	Jednostka miary	Cena jednostkowa	Stan rzeczywisty	Stan według ksiąg rachunkowych
				Ilość	Ilość
1.	A	tona	11	230	247
2.	B	tona	15	190	178

W toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego przez komisję inwentaryzacyjną ustalono że materiały A i B są podobne asortymentowo i znajdowały się w tym samym magazynie, wobec czego podjęto decyzję o ich kompensacie. Pozostały niedobór ilościowy materiału A uznano za zawiniony przez magazyniera (magazynier złożył pisemne oświadczenia o uznaniu niedoboru), natomiast pozostałą nadwyżkę wartościową materiału B uznano za rzeczywistą, której przyczyny nie udało się wyjaśnić. Powyższe ustalenia znalazły odzwierciedlenie w decyzji kierownika jednostki.

Dyspozycje:

W podanej tabeli zadekretować (**podając powszechnie stosowane nazwy kont**) operacje gospodarcze związane z ustaleniem różnic inwentaryzacyjnych i ich rozliczeniem. (20 punktów)

Rozwiązanie wzorcowe:

- A) $17 \text{ t} \times 11 \text{ zł} = 187 \text{ zł}$ niedobór
B) $12 \text{ t} \times 15 \text{ zł} = 180 \text{ zł}$ nadwyżka

Kompensata: $12 \text{ szt.} \times 11 \text{ zł} = 132 \text{ zł}$

Lp.	Treść operacji	Kwota	Wn (nazwa konta)	Ma (nazwa konta)
1.	Ujawniony niedobór A	187	Rozliczenie niedoborów	Materiały
2.	Ujawniona nadwyżka B	180	Materiały	Rozliczenie nadwyżek
3.	Kompensata	132	Rozliczenie nadwyżek	Rozliczenie niedoborów
4.	Pozostały niedobór A	55	Rozrachunki z pracownikami	Rozliczenie niedoborów
5.	Pozostała nadwyżka B	48	Rozliczenie nadwyżek	Pozostałe przychody operacyjne

Zadanie 2

(za 20 punktów)

Założenia:

Stany początkowe wybranych kont są następujące (w zł):

Produkty gotowe	100 000
Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów (Dt)	7 000
Koszty produkcji podstawowej	120 000

Przedsiębiorstwo produkuje jednorodny wyrob. W grudniu wytworzono 500 szt. wyrobów. Wyroby przyjęto do magazynu po planowanym koszcie wytworzenia 200 zł za sztukę. Ustalony w wyniku kalkulacji rzeczywisty koszt wytworzenia wyniósł 190 zł za sztukę. W grudniu sprzedano 300 sztuk wyrobów po cenie netto 350 zł za sztukę. W fakturze ujęto również pozycję podatku VAT wg stawki 23%. Sprzedane wyroby wydano odbiorcy.

Fragment wykazu kont księgi głównej:

201 –	Rozrachunki z odbiorcami
222 –	Rozliczenie należnego podatku VAT
501 –	Koszty produkcji podstawowej
580 –	Rozliczenie kosztów działalności
601 –	Produkty gotowe
605 –	Półprodukty i produkty w toku
620 –	Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów
700 –	Przychody ze sprzedaży produktów
711 –	Koszty sprzedanych produktów

Dyspozycje:

- W podanej niżej tabeli ustalić i zadekretować wszystkie operacje gospodarcze dotyczące przyjęcia wyrobów z produkcji i ich sprzedaży, stosując symbole z wykazu kont księgi głównej.
- Odchylenia od cen ewidencyjnych wyrobów gotowych rozliczyć wskaźnikiem przeciętnych odchyleń.
- Ustalić wartość bilansową produktów na koniec okresu.

Rozwiązanie wzorcowe:

Ad 1. (za 12 punktów)

Lp.	Treść operacji	Wartość (w zł)	Dekretacja	
			Wn	Ma
1.	Przyjęcie do magazynu wyrobów gotowych z produkcji do magazynu wycenionych po koszcie planowanym (500 szt. x 200 zł)	100 000	601	580
2.	Wystawienie faktury za sprzedane wyroby – wartość netto (300 szt. x 350 zł) – VAT 23% – razem	105 000 24 150 129 150	201	700 222
3.	Wydanie sprzedanych wyrobów wycenionych wg kosztu planowanego (300 szt. x 200 zł)	60 000	711	601
4.	Obliczenie i przeniesienie na koniec miesiąca rzeczywistego kosztu wytworzenia przyjętych wyrobów (500 szt. x 190 zł)	95 000	580	501
5.	Obliczenie i zaksięgowanie odchyleń od kosztu planowanego (100 000 - 95 000)	5 000	580	620
6.	Obliczenie i zaksięgowanie narzutu odchyleń na sprzedane wyroby	600	711	620

Ad 2. Ustalenie narzutu odchyleń (za 4 punkty)

$$W_n = \frac{2\,000 \times 100}{200\,000}$$

$$W_n = 1\%$$

$$N_o = \frac{1 \times 60\,000}{100}$$

$$N_o = 600$$

Ad 3. Wartość bilansowa zapasu wyrobów (za 4 punkty)

$$(100\,000 \text{ zł} + 100\,000 \text{ zł} - 60\,000 \text{ zł}) + (7\,000 \text{ zł} - 5\,000 \text{ zł} - 600 \text{ zł}) = 140\,000 \text{ zł} + 1\,400 \text{ zł} = \mathbf{141\,400 \text{ zł}}$$